

Дзвоник

№ 107

Журнал для українських дітей Румунії

Місячник Союзу Українців Румунії. 8 рік видання, лютий, 2016 рік

Дзвоник (Clopotel)

№ 107, 2016 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

Над *Дзвоником* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Людмила Дорош

Редколегія: Іван Ковач, Михайло Михайлюк,
Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1

тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;

телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса:

redactia.clopotel@gmail.com

Дзвоник пропонує:

- * казки
- * оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі й дидактичні ігри
- * вироби своїми руками

Дзвоник завжди радо прислухається
до ваших пропозицій і друкуватиме
надіслані вами спроби!

Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!

Леся УКРАЇНКА - (1871-1913)

Сосна

З вітром весняним сосна розмовляла,
Вічно зелена сосна.

Там я ходила і все вислухала,
Що говорила вона.

Ой, не «зеленого шума» співала
Вічно смутная сосна...

Ні, не «зеленого шума»!

Чулася в гомоні тяжка зимова дума.

Ранком зимовим діброва мовчала,
Наче замерла сумна,

Тільки рясним верховіттям шептала
Вічно зелена сосна;

Там я ходила і все вислухала,

Що говорила вона, –

Та не веселая дума

Чулася в гомоні того «зеленого шума»!

Талого снігу

платочки сивенькії...

Талого снігу платочки сивенькії,
дощик дрібненький, холодний вітрець,
проліски в рідкій травиці тоненькії,
се була провесна, щастя вінець?

Небо глибокеє, сонце ласкавеє,
пурпур і злото на листі в гаю,

пізніх троянд процвітаня яскравеє
осінь віщує – чи то ж і мою?

Що ж, хай надходить! мене навіть радує
душного літа завчасний кінець;

провесни тільки нехай не нагадує

дощик дрібненький, холодний вітрець!

Микола КОРСЮК

Диво грибної пори

(XXXIII)

Пішов ніби примирений з думкою, що доведеться самотужки добиратися. Попереду гаразд стелилась добре втоптана стежка і, здавалося, – ніщо йому не стане на перешкоді, не перегородить туди йому шляху, хай і неблизького, вже видимого й несхибного. Та весь той обнадівуваний спокій, ота втихомирююча упевненість тривали небагато. Із кожним кроком вони якось непомітно згасали, никли безслідно, сколихуючи його душу неспокійними здогадами, аж Петрусь зовсім захвилювався. І вже невдовзі навратливі думки напірало на нього, як прудка вода на розірвану загату. І хоч як він старався відпекатися їх, вони все щільніше огортали його тямю. І найдокучливішою та в'їдливішою, що весь час вертала вперто і від якої не міг одмахнутися, була ота про раптове й таке незрозуміле Павутинчине зникнення. Спочатку гадав, що все сталося зовсім геть випадково. Бувало й до тепер. Але зараз сталося вкрай несподівано, на видноті та зненацька обірваній піврозмові. І хоч вони подосі інколи сперечались і не ладили, аж часом доходило до надокучливості, особливо через її бідкання, та на цей раз (а він переконаний) на такий раптовий розрив не було ніяких причин. Петрусь ретельно шеретував свої напосядливі думки, аби розрізнити серед них рятувальний кінчик, щоб схопитися за нього і крок за кроком, з холондим розсудком, дійти до причини її рішучого повороту. Та на гризоту душі – не знаходив, хоч як не старався і не допускав ймовірних можливостей. І оте їх випадкове здибання, і ніби випадково разом дорога, недомовленість її слів, і нарікання на старість, і дивна історія про брата. Та оте натякання на батька. І все це в якомусь туманному диві, повитому п'яним грибним духом. Петрусь силоміць дошукувався у всьому цьому якоїсь іскорки, але не знаходив. Усе замоталось в тугий клубок, якому, мабуть, швидко не знайде розгадки. А тямю все нагнітали й нагнітали тривожні сумніви, хоч перед очима стелилась в долину дорога, що її сам і обрав.

Стояв осамотнілий посеред неї ж, дороги, і міряв зором її просторинь, до кінця якої, мабуть, недокричатися. І сам собі дивувався і не йняв віри, як усе враз перерішила Павутинка. Сумним вицвілим перевеслом звисало над ним осіннє небо, пригортаючи сонячні пасма. І враз мимоволі з Петрусевих уст вирвалося несміливе:

– Гей, є хто?!

Зірвалось, пролунало й одлунило:

– Хто-хто, – аж Петруся ознобом взяло й мовби отямило. Мить постояв ще, а тоді знову спохопився в дорогу, чітко втямивши, що годі сподіватись на Павутинчину допомогу.

Ішов, пильнуючи кожен крок, твердо зосередившись, зважував свої наміри, не допускаючи спокусливих думок, які норовили збочити з дороги. Внизу одблискував вікнами будинок. Призахідне сонце ласкавило його лагідним вогнем і наче наближало його до Петруся все звабливіше й звабливіше. І він радів його мареву, бо вже й добре втоптана дорога стелилась прямісінько до нього. І хлопець наче буйнів од радості, що швидко збудеться його мандрівка, а водночас і його та Павутинчина мрія. Та не встиг довго розкошувати втіхою, бо лиш підняв погляд, щоб краще роздивитись будинок, як враз щось чорне дихнуло чорним йому в обличчя, мовби ніч несподівано впала, просвистіло перед ним широкими крилами, торкнувшись кігтями його волосся. Од несподіванки Петрусь ледве встиг міцно затулити очі. Ноги геть прикипіли до дороги і йому знадобилось хвилин зо три, щоб оговтатись і знову піти стежкою.

Ішов і метикував, що б воно мало бути? Мабуть, гайворони чи круки лихі напали на нього несподівано. І згадалось, як щось подібне вичитував у казках. Та ще батько розказував. Спогад про нього додав Петрусеві сил і він уже твердіше ступав дорогою. Вже добре бачив будинок, як зненацька щось знову застелило йому зір. На цей раз на нього летіли троє круків, широко змахуючи велетенськими крилами. Вони напружили міцні шиї, зціпивши залізні дзьоби. Петрусь пішов назустріч, коли ті вже готові були впасти на нього й клюнути, раптом кинувся обіч дороги і лишень один із них черкнув його боляче крилом. На цей раз Петрусь піднявся зразу і так же швидко побіг до будинку. Та знову, уже недалеко, сильно зашуміло і щось начорно накрило землю. До Петруся загрозливо сунули круки. У темені відчув у повітрі напір їхніх могутніх крил і стрімко кинувся ниць. Відчув, як щось гостре різнуло його боляче вздовж спини. Очуняв важко. А коли провидніло, обмацав уражене місце. На великий подив, не відчув ніякого болю. І лише тоді насмілився підняти голову. Стояв перед хатою Павутинчиного брата. І вперше пожалів, що вони не разом.

Людмила ДОРОШ

ДОВГІЙ СОН

Підсніжник відчув, як ласкаве тепле сонечко світить йому в очі. З неабиякими зусиллями йому вдалося відкрити одне око, потім інше. Авжеж, це ж його перша зустріч із сонечком після довгої й холодної зими, після довгих для нього місяців, коли він, немов ведмідь у зимовій сплячці, спав і спав, а самому снилося, як ось вже почав танути сніг, потекли струмочки і його кволі тендітні листочки просунулися крізь мокру засніжену землю, шукаючи своїх давніх друзів: Сонечка, кущика троянди, що ріс неподалік нього на горбочку, дядька Вітра, строгого, але такого рідного.

– А-а-ах, як же довго й солодко я спав! – потягнувся підсніжник, розправив свої листочки і ще вище підвів угору своє гарне личко.

– Здоров, здоров, друже, ну нарешті вже ти проснувся! – зрадів горобчик і весело зацвірінкав.

Його радісний спів підхопили й синички, і навіть снігурі, адже всі вони раділи, що сили зими нарешті вже починають слабнути і скоро й зовсім вона щезне, залишивши по собі таку бажану Весну.

– Друже, трояндовий кущ, як ся маєш? – весело заукав підсніжник.

Він знав, що його друг ще спить, що йому ще рано пускати зелені пагінці, але він обов'язково його чув і міг хитнути гілочкою, мовляв, здоров, усе в порядку!

Але кущ троянди не подавав жодного знаку.

– Чи то в мене ще кволий і немічний голос? – подумав підсніжник, прокашлявся і гарненько й ще сильніше заукав до трояндового куща.

– Нічого, геть не подає жодного знаку, – схвильовано процвірінкав горобчик, підлітаючи до підсніжника.

І тут в серце підсніжника закрався жорстокий, неминучий здогад: замерз кущ троянди, не витерпів лютих морозів.

– Ой, боже мій! – забідкався підсніжник. – А я ж його попереджав, я ж йому казав! – і мало не заплакав.

Він так добре пам'ятав, як гордий кущ троянди завжди сперечався зі снігом, мовляв, нічого мене накривати, он є менші, їм потрібніше! Ще й дядечка Вітра просив подати якнайсильніше й віднести оточуючий його сніг то на латку землі, де росли підсніжники, то ще далі, до молоденької яблунки, то до барвінку, що устелив усю галявину і навесні та влітку милував своїми фіолетовими квітками усіх довкола.

– Замерз?! – забідкалися горобчики й синички.

– Зрозуміло, що замерз, він же цілу зиму пробув на тому голому пагорбі, ні тобі прихистку, ні оборони. От мороз і добрався до його коріння, – підбили підсумки снігурі. – Мороз – капосна штука...

Біль за друга, мов холодний душ, обдала підсніжника і його ще донедавно сонливість мов рукою зняло.

– Сонечку-братуку, допоможи! – звернувся він до сонця. – Приласкай кущ троянди, зігрій, допоможи йому відійти! А ти, дядечку Вітре, подуй, як тільки ти знаєш, і накрий кущ троянди сухим листям, он воно ще є внизу, може, врятуємо нашого товариша!

А тут і теплий весняний дощик почав накрапати, бажуючи й собі допомогти в порятунку.

Не один день пройшов із цими зусиллями.

– Мабуть, нічого не вийде, – сумно мовило сонечко, – мабуть, ми не встигли.

– Ні, не здавайся, сонечку, ще грій, а ти, дощику, ще напувай його! – не вгавав підсніжник.

Дні минали, а кущ не прокидався. Сумно якось стало на галявині. І підсніжник поник. Так минув березень і середина квітня.

Аж ось одного дня дядько Вітер заукав:

– Чуєте, ви чуєте це?

Всі прислухалися: «Що «це»? Звідки?»

– Ой, як довго я спав, – почувся кволий, немічний голос із пагорба, де стояв сухий кущ троянди. А той голос належав тонькому паростку, який пробивався крізь землю до сонця через те сухе й колюче гілля.

– Довго б ти ще спав, – заукали горобчики, – якби підсніжник не став бити на сполох!

Вся галявина схвильовано зашуміла, а підсніжник так розчулився, що аж впустив на землю одну пелюстку. Вже незабаром він відцвіте і не зможе побачити свого друга, зате буде за нього спокійним і чутиме його голос через зелені стебла, які ще довго-довго зеленітимуть на галяві.

Кущ троянди відійшов. Цього літа він не був таким пишним і високим, як завжди, і квітів мав мало, але не це було головне. Він був живим, він не був один на цьому світі, а мав друзів, які не залишили його напризволяще у скрутний час.

«Правдуть кажуть, що друг пізнається в біді, – зітхав кущ троянди восени, дивлячись із вдячністю на місце, де колись був підсніжник, – гарних тобі й теплих снів, друже! А весною ми з тобою неодмінно зустрінемося знову!»

Ліна КОСТЕНКО

Пряля

Сидить пряля та й пряде –
сніг іде – іде – іде –
нитка рветься де-не-де –
а вона пряде й пряде.
Вже напряла хуртовин
на шапки для верховин –
на сувої полотна –
на завіску для вікна,
на хустину й укривало –
мало – мало – мало – мало –
сніг іде – іде – іде –
а вона пряде й пряде...

Але першою, як Мати,
Серед мов одна лиш ти є.

Ти велична і проста.
Ти стара і вічно нова.
Ти могутня, рідна мово!
Мово – пісня колискова.

Володимир ЛАДИЖЕЦЬ

Хтось тупцює на горищі

Хтось тупцює на горищі,
Тужно в комині гуде.
То заплаче, то засвище,
Аж мороз по тілу йде.
Затуля сестричка вуха,
Бо іще мала вона.
Я ж набрав у груди духу,
Підступаю до вікна.
А мороз шибки вже лиже.
Зрозумів я, в чім тут річ!
– Гей, бери, сестричко, лижі,
Їдь із лавиці на піч!
А сестриця каже слізною:
– Добре знаю вже й сама:
То до комина залізли
Грїтись вітер і зима.

Іван БАГРЯНИЙ

Рідна мова

Мово рідна! Колискова
Материнська ніжна мово!
Мово сили й простоти, –
Гей, яка ж прекрасна Ти!

Перше слово – крик любові,
Сміх і радість немовляти –
Неповторне слово «Мати» –
Про життя найперше слово...

Друге слово – гімн величний,
Грім звитяг і клекіт орлій, –
Звук «Вітчизни» неповторний
І простий, і предковичний...

Ну, а третє слово – «Мила» –
Буря крові, пісня рвійна
І така, як пах любистку,
І така, як мрійка мрійна...

Перейшов усі світи я –
Є прекрасних мов багато,

Володимир ПІДПАЛИЙ

Кожух

Зиму мороз
дуже любив,
зимі мороз
кожух купив.
– Носи, зимо,
оцей кожух
Із сивих хмар
Із білих мух...

Михайло Гафія ТРАЙСТА

ТОПІРЕЦЬ

Того ранку Юрко був найщасливішим хлопцем зі всього світу. Його серденько весело калатало в маленьких переповнених щастям грудях.

Того ранку навіть річка не шуміла, як іншим разом, а весело, щасливо. Молоде весняне листячко берізочок веселенько тріпотіло, нібито розмовляло з вітром-пустуном. Юрко ступав гордо з піднятою голівкою, наче справжній ватажок. Поруч нього молоденьке телятко, надіючись на ласку та пестощі маленького господаря, намагалось лизнути його руку. Та де?.. Юрко відштовхнув його мордочку і гордо промовив:

– Кить звідси, дурне теля!..

А що воно думало, що він покладе собі розум бавитися з ним?.. Чи хіба не бачить, що в його руці справжній топірець!? Ось як виблискує на сонці – зір віднімає, не інше!.. Відтепер він уже не якийсь там дітлах, а справжній легінь-гуцул!..

Жаль, що не зустрів Василюнку на вулиці. Ой, побачила б вона його топірець!..

– Мабуть, ще спить дівчинище... – зітхнув з досадою Юрко. Але вчором, коли буде по-в е р татися додому, то спиниться й попросить води від вуйни Марії, а на Василюнку ні поглядом не кине. Вона, як побачить його топірець то зрозуміє, що він вже легінь!

І хіба це не правда?.. Котрий з його ровесників, не те що з ровесників, а навіть з най старших за нього, мають справжній сталевий топірець?

Не мають!.. А, бач... він має!

І на пасовиську Юрко вже не грався з хлопцями. Правда, трохи зупинився, поки кожен з них потримав топірець, вихвалив і широко позаздрив Юркові. Опісля Юрко гордо вирушив зі своєю «ватагою», яка складалася з корови Зоряни, «дурного телятка» і чотирьох ягнят, через ліс на Прелуку. Йому вже тепер не з хлопцями грається, вже вони йому не рівня...

Хлопці боялися випасати худобу на Прелуці, бо там під старим крилатим дубом знаходилася бурсукова нора. Правда, ще вчора ні сам Юрко не наважився б вийти на Прелуку.

Та то було вчора! Сьогодні в нього топірець, і що там якийсь бурсук проти його топірця? «Пусте!..» – махнув рукою Юрко.

Поки його «ватага» буде пастися, він у густих кущах ліщини нарубає тичок для квасолі. На Прелуці такі тички, як свічки!

Худоба того дня напаслася скоріш, ніж іншим разом, бо на Прелуці травка свіжа і набагато смачніша як на толоці, де потоптана та поскубана маржинами.

Ще сонце стояло високо на небі, коли Юрко повертався

додому, несучи на плечах оберемок тичок. Вслід за ним йшли його «череда» і «стадо», тільки «дурне теля», здавши собі справу, що сьогодні його молодий господар став легінем і втративши будь-яку надію на його ласку, почало відставати.

– На-на-на, мале, на!.. – раз у раз манив його Юрко. Але теля – телям! То підбігало, то відставало, а коли йшли повз ниву Семена Лози, забігло собі туди й почало смачно пасти молоді стеблини кукурудзи.

Юрко кинув оберемок з пліч і побіг завертати теля, але вже було пізно.

– Семен Лоза наче з під землі виріс перед нього. Спочатку хлопець хотів кинутися вслід за телям, але ноги не слухали його.

– Так ти пантруєш худобу, бахуре?! – крикнув Семен Лоза, і взявши Юрка за обидва вуха, почав сильно крутити.

Хлопцеві набігли сльози на очі, але, зіцівши зуби до болю, він навіть не писнув.

Семен, побачивши топірець в руці хлопця, вирвав його.

– Це за мою паґубу (шкоду), а ще раз спіймаю, то займу маржину.

– Віддайте топірець, вуєчку, віддайте!.. Бийте мене, скільки захочете, лиш віддайте топірець! – благав Семен зі сльозами в очах Юрко.

– Яка мені хосна, що буду бити тебе, хіба це відшкодує збиток, який наробило мені твоє теля, набиваючи свій бурдюк моєю кукурудзою?..

Юрко повертався додому з похиленою головою, щоб ніхто не бачив сльози на його очах. Коли проходив повз подвір'я Василюнки, ні не глянув у той бік. А він мріяв зупинитися, приперти оберемок горі крилатою грушею і попросити води від вуйни Марії, щоб Василюнка побачила його топірець, але тепер навіщо йому зупинитися, як нема топірця. Навіть набутися з ним не було часу, бо тільки вчора купив йому батько на сигітському ринку.

Юрків батько, як почув, що трапилося з топірцем, то спочатку хотів вишмагати малого, але, побачивши сльози на очах хлопця, йому стало жаль дитини.

– Що поробиш, синку?.. Багачі завжди мають правду... – важко зітхнувши, сказав батько.

Що було йому робити, йти за топірцем?.. Ще може побитися з Лозою, або той подасть його до суду і там оцінять шкоду, що топірець не варт того.

Натупного дня Юрко, зовсім сумний, рушив з худобою на толоку. «Дурне теля» підбігало до молодого хазяїна, надіючись знову на його ласку.

– Це все через тебе... – сумно сказав Юрко і попестив його.

Михайло МИХАЙЛЮК

Чому ведмідь не має хвоста

(Продовження з попереднього числа)

Чи вдався план Кабана?

З гущавини тут Білка – стриб,
Гризе-жує великий гриб.

– Прийшла, Кабане,
Бачиш, вчасно,
Але голодна
І нещасна...
За мною йдуть
І Тхір, і Рись,
Лисиця також,
Ось, дивись!
Всі кажуть –
Кабана скарати,
Хай сам облазить
Ті квадрати!

Настала і година сьома,
Вернулись звірі, знову вдома,

Поляну оточили колом,
У Кабана стріляють оком,
Бо вийшли їм квадрати боком.
– Я перед вами винен, друзі,
То дайте кару по заслuzі!

Гукають звірі:
– Йди, збирайся,
І без Бурмила не вертайся!

Знайшов Бурмила наш Кабан,
Чи може, інший склав він план?
Щоб закінчити нашу казку,
Щасливу дати їй розв'язку,

Ви, діти, знати те повинні,
Що звірі лісові не винні.

Бо звідки знати, що Бурмила
Аж в гори занесе зла сила?

Вгадали вже, що сталося потому?
Ведмідь вернувся сам додому!

Діти в садку

Слова невідомого автора

Музика Юрія ПАРАЩИНЦЯ

Помірно

Voice

1. Як то гар - но, як то лю - бо, Як прийдуть в садочок ді - ти,
2. Глянеш, ми - ло усміхнеш - ся, Серце ра - ду - єть - ся в груди;

Всі приче - са - ні, об - ми - ті, І чистень - ко при - о - ді - ті.
Гарні ді - ти, не лі - ни - ві; Видко - з них по - ті - ха бу - де!

Василина ГОЛОВЧУК

Казковий поїзд

Довго очікуваний сніг приніс із собою не тільки радість, але й біду – хворобу. Одного разу повернувся додому із санками, весь мокрий і промерзлий, почав чхати й кашляти. Мама зустріла мене зі словами:

– Вже давно була пора повернутися, не застуди чекати, – дала мені заспокійливе й поклала в ліжко.

А мені здалося, що в поїзд, та не в будь-який там, а в мініатюрний, казковий. Я запитую себе: куди везе цей поїзд? До мене доходить відповідь. Мабуть, через відкрите віконечко. «У казковий край, в країну чудес».

Поїзд зупиняється. Виглядаю у вікно, а там таке! Зупинка «Ведмежа». До вагона влізають кілька ведмежат. «Ось тобі й кінець», – подумав я, але поми-

лівся. Ведмежата здавалися мені такими знайомими, але я не міг зрозуміти, звідки. Вони були поранені, наче поверталися з війни. Котрий без ноги, інший без вуха, хвоста чи чогось іншого. Раненим допомагали здорові ведмежата. Вони всі гарненько привіталися до мене чемним голосом. А я відповів їм і подумав: «Це справжня країна чудес, де навіть тварини розмовляють».

Одне ведмежатко підбігло до мого відкритого віконечка, щоб виглянути надвір і от тут-тут мало перекинутися. Коли б я не зловив його за спину і не посадив на лавку біля себе.

«От і силач я у цій країні, – подумав, –

якщо ведмедика підняв».

А вони, хоча й були каліками, але геть усі були дуже веселі.

Побачивши мою затію з ведмедиком, підійшли до мене, щоб подякувати за його порятунок, а його самого насварити.

Тепер і сам я набрався сміливості й запитав їх:

– Звідки вертаєтесь такі поранені й куди прямуєте?

Ведмедик, який запровадив малого у вагон, і каже:

– Це нам люди зробили, а особливо їхні розбещені діточки. А

тепер їдемо у місто до школи, де вчимося, як треба поводитися не тільки між собою, а й із людьми, коли зустрічаємося з ними. Краще нам обходити їх, вдаючи, що не зауважили. Бо як вони нападуть на

нас, ніхто не знає, як оборонитися і не завдати їм болю.

– Ось які часом можуть бути діти безсердечні, – заспівчував я ведмедикам.

Та ось поїзд знову зупиняється і у вагон влізають кілька сіреньких зайчиків, які вітаються з усіма, і зі мною теж.

Займаючи вільні місця, один із зайчиків сідає біля мене. У нього зав'язане вуха, воно ледь-ледь тримається, – пояснює він мені.

Далі ще зупинка. Влізають лисички. Горді, вони чекають, поки ведмедики звільнять їм місце, бо незайнятих вже не

було.

– Лисички – хитрунки, – пояснює мені

зайчик, – вони самі перев'язують собі голову й хвостик, щоб їх пожаліли ведмедики.

Крізь вікно я бачу гарні поля, городи, на яких поралися зайчики та ведмежатка.

Крихітне зайча запитує мене, куди я їду.

– Я собі турист, – відповідаю, – хочу побачити країну чудес та казковий край.

– Зачекайте трішки, я скоро повернуся і ми разом підемо назад пішки полями, і я покажу вам наші поля, – говорить до мене мале, вже таке знайоме зайченятко.

Я трохи почекав, воно швидко повернулося і ми рушили пішки полями.

Рівними рядочками посаджена картопля й морква.

– Це наші поля.

Я й сам здогадався, бо там хазяйнувало кілька зайченят.

– Поля лисичок недоглянуті, які вони хитрі й горді, – говорить зайчик, – і такі ліниві. Весь час скаржаться на біль чи іншу неміч, щоб їх лише пожаліли. А ведмедики робили за них.

Найбільше за все мені сподобалися поля ведмедиків. Тут були рядочки малини, чорниці, всюди багато різних запашних квітів. Деякі з них я ще ніколи не бачив. А ще там була велика пасіка, біля якої стояв ведмідь-пасічник. Він дуже гарно зустрів нас, навіть почастував медом. Ми подякували й вернулися на станцію, де й почалася моя подорож.

Прокинувся. Оглядаюся, де я. На жаль, я не в країні чудес, не в казці, а в своїй кімнаті, на своєму ліжку. Кругом розкидані мої іграшки, геть всі знайомі. Одні з них покалічені. Але яка прекрасна країна чудес!

НАРОДНИЙ КАЛЕНДАР

1 лютого – Макара-весноукажчика. У давнину казали: «Який Макар – такий і товар. Погода гарна – весна буде рання, ясна».

4 лютого – Напівзимника. «Якщо Напівзимник дорогу перемете, то корінь підмете».

6 лютого – Оксани-веснопровісниці. За цим днем прогнозують весну. «Яка Оксана, така й весна».

8 лютого – Напівхлібниці. З нею пов'язують перелом зими, тому кажуть: «Який день, така й весна».

10 лютого – Юхима. Якщо вітряно, то літо буде мокрим.

12 лютого – Трьох святих – Василя Великого, Григорія Богослова та Іоанна Златоуста. У цей день не можна шити.

14 лютого – Трифонів день. Тільки цього дня можна заклинати мишей – губителів скірт і копичок.

15 лютого – Стрітєння Господнє, Громниця, Зимобор. Зі Стрітєнням пов'язують надії на весну. Вважається, що в цей день зустрічаються зима з літом. Освячують свічки й воду.

20 лютого – Парфенія. На цей день припадає давній і високогуманний обряд вшанування прашурів – «зимові діди» (починаються вони на другому тижні перед Великим постом).

21 лютого – Заговини (м'ясопусний тиждень). Останній тиждень, що передує Великому посту.

23 лютого – Прохора і Харлампія. До Прохора баба охала: «Ой, холодно!» А прийшли Прохір і Влас: «Вже весна у нас!»

24 лютого – Власа. Святий Улас, як і Юрій, вважається захисником і покровителем свійських тварин.

27 лютого – Мелатія. По цьому дневі визначають, яким буде літо: погожим, теплим чи навпаки – холодним і дощовим.

29 лютого – Касяна. Він припадає раз на чотири роки, тобто на високосний, і вважається нещасливим днем.

КІВШ ЛИХА

(українська народна казка)

У багатого батька був один син, а батько нажив худобу неабияк, а таки чесно: багато поту вилилося з нього, багато крові зіпсувалося, поки заблищали у нього в кишені червінці. Синові про те байдуже: він виріс серед червінців, та йому вони не дорогі були. Як дасть батько, то він так і сіє грішми, як половою, аж слід його сяє. Дививсь-дививсь на це батько – і гірко йому було, що син робити не хоче, а його заробленим добром так нехтує. Уже й казав, і вмовляв – нічого не вдіє. От й надумавсь батько. Пішли якось батько з сином до річки, посідали, балакають. Іде якийсь чоловік і несе горобця застріленого. І заманулося синові нащось того горобця купити, – зараз і виймає золотого.

– Дай мені! – каже батько.

Син дає. Батько заміривсь рукою стиха на річку, наче хоче золотого кинути, а син байдуже. Батько вдруге заміривсь. Син нічого. Узяв батько тоді та й кинув у воду червінця. Син навіть і не спитав батька, нащо то й до чого, а зараз поліз у кишеню та й вийняв другого червінця. Батько бачить, що лиха година, та й каже синові:

– Ось віддай мені капшука з грішми!

Син дає.

Тоді батько знов:

– Іди ж ти, – каже, – як оце ти є, та зароби червінця! Як заробиш – то тоді приходь...

Син аж засміявся.

– Піду! – каже. А собі думає: «От розумний батько, – чи диво то – червінця заробити!»

От і пішов він: ішов він, – чи довго, чи ні, – та й замисливсь: «Що ж я робити вмію? Письма я знаю!» От і пішов він скрізь по городі шукати роботи письменської. Та куди не піткнеться – скрізь не треба. А тут уже й їсти хочеться. Продав він козушину – ходить у легенькому, а вже холодна осінь.

Прийшов у бакалійницю, проситься у крамарчуки, у прикажчики.

Питаються в нього:

– Де ж ви були? Що знаєте?

– Я, – каже, – жив біля батька, був коло хліборобства...

– Та й тільки? – кажуть йому. – Не треба нам таких. Узять вас хіба за хлопця-попихача, та ви більше з'їсте, ніж заробите.

Що його робити? А тут холодно, а тут їсти хочеться! – Пішов він до Дніпра, там парохідів та всяких суден без ліку стоїть. Нічого робити – найнявся він лантухи (чували) тягати. Так, як лозинка від вітру, гнувся він під тими лантухами важкими – ноги трусилились, голова горіла. Увечері з незвички як упав на вулиці, так і заснув. Був би замерз, та солдат-поліціант побачив – до поліції відвіз: думав, що п'яний.

Другого дня – те ж, третього, четвертого – усе те ж. Він уже й недоїдає, й недопиває, щоб більше грошей зоставалося, а ще далеко до золотого, бо й плата мала, і сили в нього небагато.

Робить – і так усю осінь і зиму проробив. І вже по весні зібралось у нього стільки грошенят, що виміняв він за них золотого. Тоді йде до батька. Прийшов, аж батько стоїть біля млина, саме біля річки.

– Здорові, тату!

– Здоров, синку! – каже батько. –

Ну, синку, приніс?

Лізе син у кишеню та потихеньку, як скляне, виймає щось завернене у ганчірочку, а потім ще й у папірець, – еге, червінець, – та й боїться давати батькові.

Узяв батько, повертів того золотого у руках та як замірився на річку... Син як ухопить батька обома руками за руку, як крикне:

– Ой батеньку, батеньку!..

А сам як не свій. Тоді батько засміявся та й кляже:

– Ну, тепер я бачу, що ти знаєш, чому ківш лиха, як дістається червінець. Ось тепер ти мені син, і моя худоба тобі буде.

І з того часу син годі вже гроші розкидати – такий працюючий та хазяйновитий зробився.

21 лютого - Міжнародний день рідної мови

Віктор ГЕРАЩЕНКО

Людмила ДОРОШ

До рідного слова торкаюсь душею...

До рідного слова торкаюсь душею,
Боюсь очорнити чи зрадить його.
З цих слів наша мова, пишаємось нею –
Це музика й пісня народу мого.

Без неї не зміг би на світі прожити,
Не зміг би помітити земної краси,
Не чув би й не бачив, як шепчеться жито,
З якого стікають краплинки роси.

Вона – джерело й найчистіша криниця,
З якої черпаю натхнення й снагу.
Вона кришталево дзвенить і іскриться,
Я нею тамую духовну жагу.

У шелесті трав, у цвітінні калини
Я чую цю мову у сні й наяву.
Вона в моїм серці, – це вся Україна,
Я дихаю нею, я нею живу!

Микола СИНГАЇВСЬКИЙ

Материна мова

Колискова пісня, колискова –
то найперша материна мова.
Пахне вона м'ятою і цвітом,
чебрецевим і суничним літом.
Пахне молоком і споришами...
Скільки в ній ласкавості і шани,
скільки в ній тривожності людської,
і надій, і сивини гіркої...
Колискова пісня, колискова –
то солодка материна мова.

Моя колиска

Що для мене мова українська? –
Запитала яюсь в себе я.
Мова рідна – саме та колиска,
Із якої я пішла в життя.

Рідна мова – батьківська оселя,
Швидкоплинне чисте джерело,
Що у скрутні сили підіймало
І вперед завжди мене вело.

Це садок вишневий біля хати,
Це мої старенькі батько й мати,
Це відлуння співів солов'я...
Мова рідна – це душа моя!

Михайло ТРАЙСТА

Рідне слово

Вчіться, діти, і моліться
Рідними словами,
Рідне слово, рідна мова –
Вповита казками.

Що є в світі наймиліше
За рідненьке слово?
Як воно дзвенить в піснях,
У віршах чудово.

Щоб між народ свій понести
Слово до обнови,
Щоб ніколи не забути
Рідної розмови.

Вчіться, діти, і моліться, –
В житті добре буде, –
Каже вчитель, тато й мама
І всі добрі люди.

Солов'їна, барвінкова, калинова – наша рідна українська мова!

Сценарій свята

Шановні батьки, сьогодні ми запросили вас на це велике свято – Міжнародний день рідної мови. Для всіх нас, українців, наша рідна мова – це дорогоцінний скарб, дорогий діамант. Цей скарб передається роками з покоління в покоління, і ми молимо Всесвишнього Господа, щоб він і надалі передавався в майбуття. І всі ми любимо й шануємо нашу співучу рідну мову, бо вона для нас є дорогоцінним скарбом. Діти приготували для вас кілька душевних віршів, у яких вирує безмежна любов і пошана до нашої української мови – співучої солов'їної мови.

(Викладач, батьки й діти одягнені в українські вишиванки)

Ось що пишуть поети про нашу рідну мову:

Хлопчик 1. Рідна мова (Сидір Воробкевич)

Мово рідна, слово рідне,
Хто вас забуває,
Той у грудях не серденько,
А лиш камінь має.
Як ту мову нам забути,
Котрою учила
Нас всіх ненька говорити,
Ненька наша мила.

Дівчинка 1.

Як ту мову мож забути?
Таж звуками тими
Ми ж до Бога мольби слали
Ще дітьми малими;
У тій мові ми співали,
В ній казки казали.
У тій мові нам минувшість
Нашу відкривали.

Дівчинка 2. Рідна мова (Петро Перебийніс)

Рідна мова, росту я крізь тебе,
Крізь родовища дум і краси.
Я курганом стою серед степу
На кордоні сльози і роси.

Дівчинка 3

Я прошитий травною густою,
Я промитий Дніпром до кісток.
Рідна мова, без тебе ніхто я,
Мов підрізаний вітром листок.

Лунає підня «Ой, зелене жито, зелене»
(друга строфа)

Хлопчик 2. Рідна мова (Іван Багрянний)

Мово рідна! Колискова
Материнська ніжна мово!
Мово сили й простоти,

Хлопчик 3.

Перейшов усі світи я –
Є прекрасних мов багато,
Але першою, як Мати,
Серед мов одна лиш ти є.

Ти велична і проста.
Ти стара і вічно нова.
Ти могутня, рідна мово!
Мово – пісня колискова.
Мово – матері уста.

Хлопчик 4. Рідна мова в рідній школі (Олександр Олесь)

Рідна мова в рідній школі!
Що бринить нам чарівніш?
Що нам ближче, і миліш,
І дорожче в час недолі?!
Рідна мова! рідна мова!
Що в єдине нас злива, –
Перші матері слова,
Перша пісня колискова,

Хлопчик 5. І

і спасе того в недолі
Наша мрія золота,
Наше гасло і мета:
Рідна мова в рідній школі!

Хлопчик 6. Мова (Олександр Підсуха)

Ой яка чудова українська мова!
Де береться все це, звідкіля і як?
Є в ній ліс-лісок-лісочок, пуща, гай, діброва,
Вір, перелісок, чорноліс. Є іще байрак.

Хлопчик 3.

Нас далеко чути, нас далеко видно.
Дмуть вітри історії в наші паруси.
Розвивайся й далі, мова наша рідна,
І про нас нащадкам вістку донеси.

Лунає пісня «Ой у лузі червона калина похилилася».

Всі діти: А ми тую червону калину підійmemo,

А ми нашу славу Україну, гей-гей, розвеселимо!

Хлопчик 7. Рідна мова. (Віктор Терен)
Як то гарно, любі діти,
У вікно вам виглядати!
В ньому все: тополі, квіти,
Сонце й поле біля хати.
На оте вікно ранкове,
Що голівки ваші гріє,
Схожа наша рідна мова –
Цілий світ вона відкріє!

Дівчинка 4. Лиш по-українськи (Анатолій Незнаний)

Лиш по-українськи
Любо говорити,
І по-українськи
Господа молити.

Хлопчик 8.
Треба й чужі мови
Старанно вивчати,
Та з усіх найбільше
Рідну шанувати.

Хлопчик 7. Українська мова (Ганна Чубач)
Золоте курчатко
В золотій торбинці
Принесло сьогодні
Літери дитинці.

А дитина з літер
Збудувала слово.
І звучить, як пісня,
Українська мова.

Дівчинка 5. Молитва за рідну мову (Юрій Шкрумеляк)

Боже, Отче милостивий,
Ти нам дав ту мову красну,
Поміж мовами найкращу,
Нашу рідну, нашу власну.
Тою мовою співала
Нам, маленьким, наша мати,
Тою мовою навчала
Тебе, Боже, прославляти.

Дівчинка 6.
Тою мовою ми можем
Величатись перед світом,
Бо між мовами ця мова –
Мов троянда поміж цвітом.
Хоч би й хто напастував нас,
Хоч би й хто посмів грозити, –
Дай нам силу, дай відвагу

Рідну мову боронити.

Хлопчик 8.
Поможи, Небес Владико,
Хай буде по Твоїй волі,
Щоб та мова гомоніла
Вільно: в хаті, церкві, в школі.
Дай діждати пошанівку
Рідного святого слова,
Щоб цвіла на славу Божу
Наша українська мова!

Дівчинка 3. Рідна мово, ти ніжний цвіт (Дмитро Білоус)

Рідна мово, ти ніжний цвіт,
Ти п'яниш нас, як рута-м'ята.
Таж на цілий на білий світ
Ти духмяністю розіллята.

Хлопчик 9.
Пісня душі
В словах ні іржі, ні олжі,
Не любить мова жива,
Бо мова – це пісня душі,
Покладена на слова.

Хлопчик 4. Мова рідна, слово рідне (Сидір Воробкевич)

Мова рідна, слово рідне,
Хто ся вас стидає,
Хто горнеться до чужого,
Того Бог карає.
Свої його цураються,
В хату не пускають,
А чужії, як заразу,
Чуму, обминають.

Дівчинка 2.

От тому плекайте, діти,
Рідну свою мову,
Вчіться складно говорити
Своїм рідним словом.
Мова рідна, слово рідне,
Хто вас забуває,
Той у грудях не серденько,
А лиш камінь має.

Ведуча. Дорогі діти, шановні батьки,
любіть, шануйте, розмовляйте нашою рідною
мовою, чудовою мовою, яка звучить, мов трелі
солов'їв. Гордімся нею, гордімся, що ми українці,
й ніколи не забуваймо, що вона є нашим духов-
ним скарбом, що вона – наш дорогий діамант.

Лунає пісня «І в вас, і в нас хай буде гаразд».

Сценарій склала Марія Чубіка.

Василь СТРУТИНСЬКИЙ

ПО СЕКРЕТУ

Скажу вам по секрету,
Великому секрету,
Найбільшому секрету
(Нікому б не сказав):

Сашко відкрив планету,
Нечувану планету!
І він оту планету...
Іринкою назвав.

З вас кожен здогадався,
Напевно здогадався,
Ну, звісно, здогадався:
Він – юний астроном.

Узяв та й закохався,
По вуха закохався,
Навіки закохався
В Іринку. От кіно!

А я люблю лиш небо,
Одне високе небо,
Лиш яснозоре небо
І телескоп шкільний.

Не вірите – не треба,
Всміхаетесь про себе?
У хлопців запитайте –
Підтвердять це вони...

Однак, якщо планету,
Нечувану планету,
Омріяну планету
Відкрию раптом я,

Скажу вам по секрету,
Великому секрету,
Найбільшому секрету:
Вже вибрав їй ім'я...

День закоханих, свято любові

Сьогодні, 14 лютого, коли я повернулася з роботи додому, маленька донька попросила поки що не заходити до кімнати. А коли покликала, на столі я побачила цукерки, яблука, чай, а посередині – велике паперове серденько з написом «Я тебе люблю!».

– Як це розуміти? – здивовано перепитала я. Й у відповідь почувала:

– А хіба ти не знаєш, який сьогодні день? Нам учителька сказала, що ми обов'язково повинні зробити комусь щось добре та приємне і комусь освідчитися в любові.

Я розчулено обійняла свою маленьку ученицю. А донька захоплено щебетала:

– У школі було так цікаво й весело! Всі дарували один одному сувеніри у вигляді серця – «валентинчики». А ще працювала «Пошта святого Валентина». Закохані могли кинути листа до спеціальної скриньки, а поштар на кожній перерві розносив листи адресатам. Мені ось теж хтось освідчився... Тільки лист – без підпису, і я ніяк не можу здогадатися хто. Напевне, Андрій! А може, Лесик?..

Це свято прийшло до нас із Англії й Америки, де святого Валентина шанують найбільше. Він там вважається за-

хисником молодят та й взагалі молоді, помічником закоханих. Значиться День святого Валентина і в наших католицьких церковних календарях. Відомо, що жив він у III столітті, був священиком у Римі й прославився поверненням до життя хворого хлопчика.

...Тож скажімо «люблю» чи «кохаю» всім, кому хочеться, подаруймо хоча

б усмішку й побажаймо один одному тієї любові не лише на сьогодні, а й на все життя!

За Зінковською Л.

Вітальна листівка у формі серця

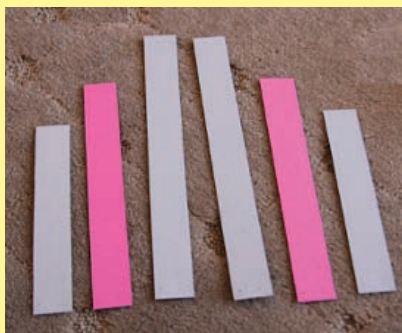
Сьогодні пропонуємо вам, любі діти, зробити вітальну листівку у формі серця, яку ви можете подарувати як на день Святого Валентина, так і на 8 Березня любим

мамам та бабусям, а то і взагалі будь-коли, коли ви хочете довести комусь, як сильно вам дорога та людина.

Найдоступніший матеріал для виготовлення таких листівок – це папір. А ще для роботи нам потрібні ножиці, степлер, стрічки, клей.

стопки, а дві найкоротші – зовні.

Скріпіть смужки внизу між собою степлером. Далі, щоб зробити красиву листівку, своїми руками треба послідовно загинати вниз кожен пару паперових смуг. Потім скріпіть всі кінці смужок між собою степлером.

Приступимо до роботи. Із кольорового паперу нарізаємо ножицями смужки паперу різної довжини (по 2 смужки кожного

розміру), складаємо їх стопкою таким чином, щоб дві найдовші смужки виявилися в центрі

Приклейте до сердечка гарну кольорову стрічку, в тон із кольорами листівки.

Якщо наробити таких сердець багато, то з них вийде оригінальна гірлянда для святкового оформлення будинку!

Ви неодмінно приємно здивуєте такою листівкою того, кому її подаруєте. А головне – вона зроблена від широкого

серця, вами самими, а це – найголовніше!

Переклад з рос. Л. ДОРОШ

Відгадай

Ще сніг не зійшов із землі,
А з-під нього рослини малі
Визирають і сонце вітають.
Синім цвітом вони розцвітають.
Якщо рідну природу ти знаєш,
То одразу ці квіти впізнаєш.

(Проліски)

Я той сніг колю «голками»,
Зелененькими листками.
Білу квітку вивільняю –
В ноги березню схиляю.

(Піджінєр)

Хтось малює на вікні
Квіти, казочки чудні.
Вимальовує старанно
Він узор бездоганно.
І коли ж таке буває,
Коли снігом замітає?
Й хто малює на вікні?
Розкажіть-но ви мені!

(Зима, Мороз)

В зимовий, студений час
Люблять всі малята нас.
З гірки ми рушаєм в путь,
А на гірку нас везуть.

(Сачата)

День народження

(І граємося, і вчимося)

На нижчеподаних малюнках зображено те, як Максим відсвяткував свій день народження:

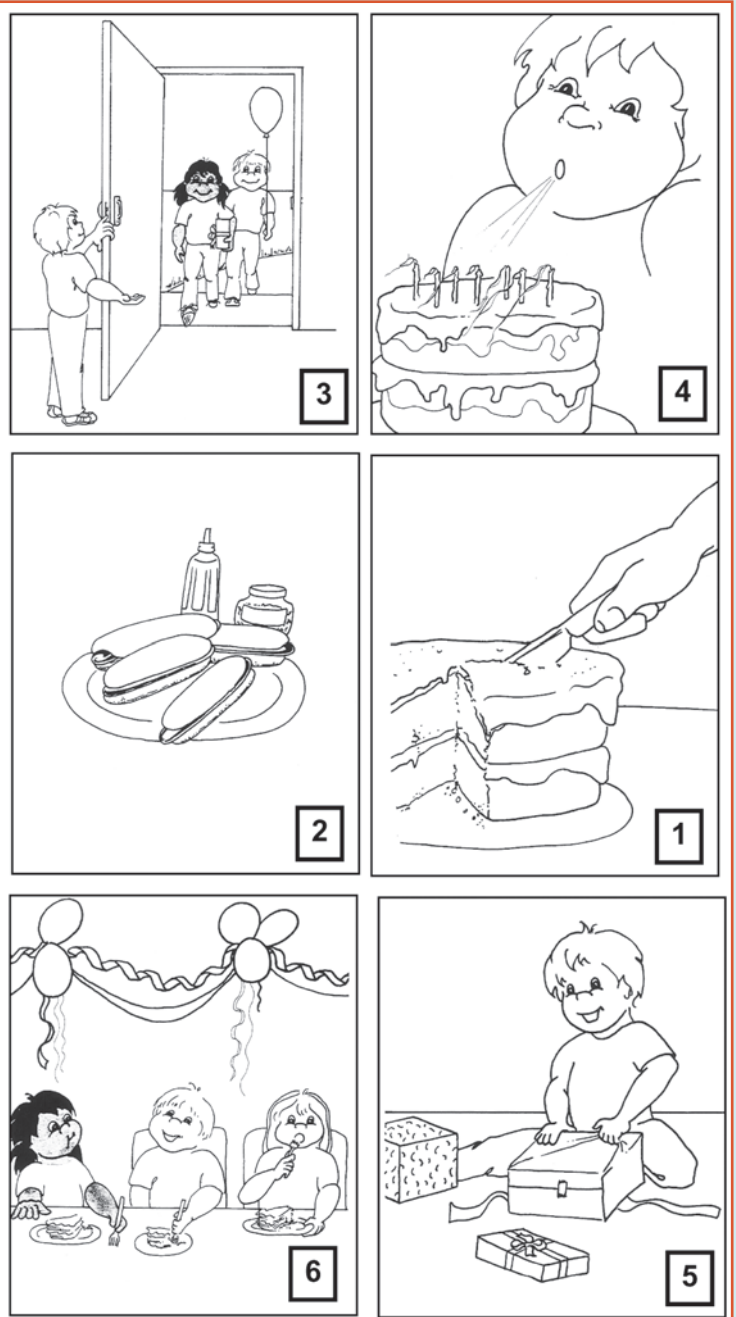
Максиму – 7 років. На свій день народження він запросив своїх друзів – чорнявеньку (брюнетку) Оленку і білявеньку (блондинку) Ганнусю. Спочатку всі вони покуштували ковбаски з гірчицею. Потім Максим вніс торт, одним подухом погасив усі сім свічечок, порізав торт, і всі троє вони поласували тим смачним тортом, радісно обмінялись кількома словами про свято Максима – його день народження. Гості пішли додому, а Максим із нетерпінням розпаковує принесені йому подарунки.

I. За числом речення-опису тієї чи іншої дії віднайдіть у малюнках відповідну ілюстрацію :

1. Максим ріже торт.
2. На столику ковбаска і гірчиця.
3. Максим приймає гостей – Оленку та Ганнусю.
4. Максим гасить свічечки на торті.
5. Максим відкриває коробки з подарунками.
6. Діти їдять торт і весело розмовляють. Встановіть – котра з них Оленка, котра Ганнуся, а котрий Максим.

II. 1. За допомогою виховательки перекажіть, як пройшло святкування дня народження Максима.

2. Чому на торті було 7 свічечок?
3. Чи ви теж святкуєте свій день народження? Розкажіть, як це проходить у вас.
4. Які подарунки дарують вам, а які ви – вашим друзям на такому святі?

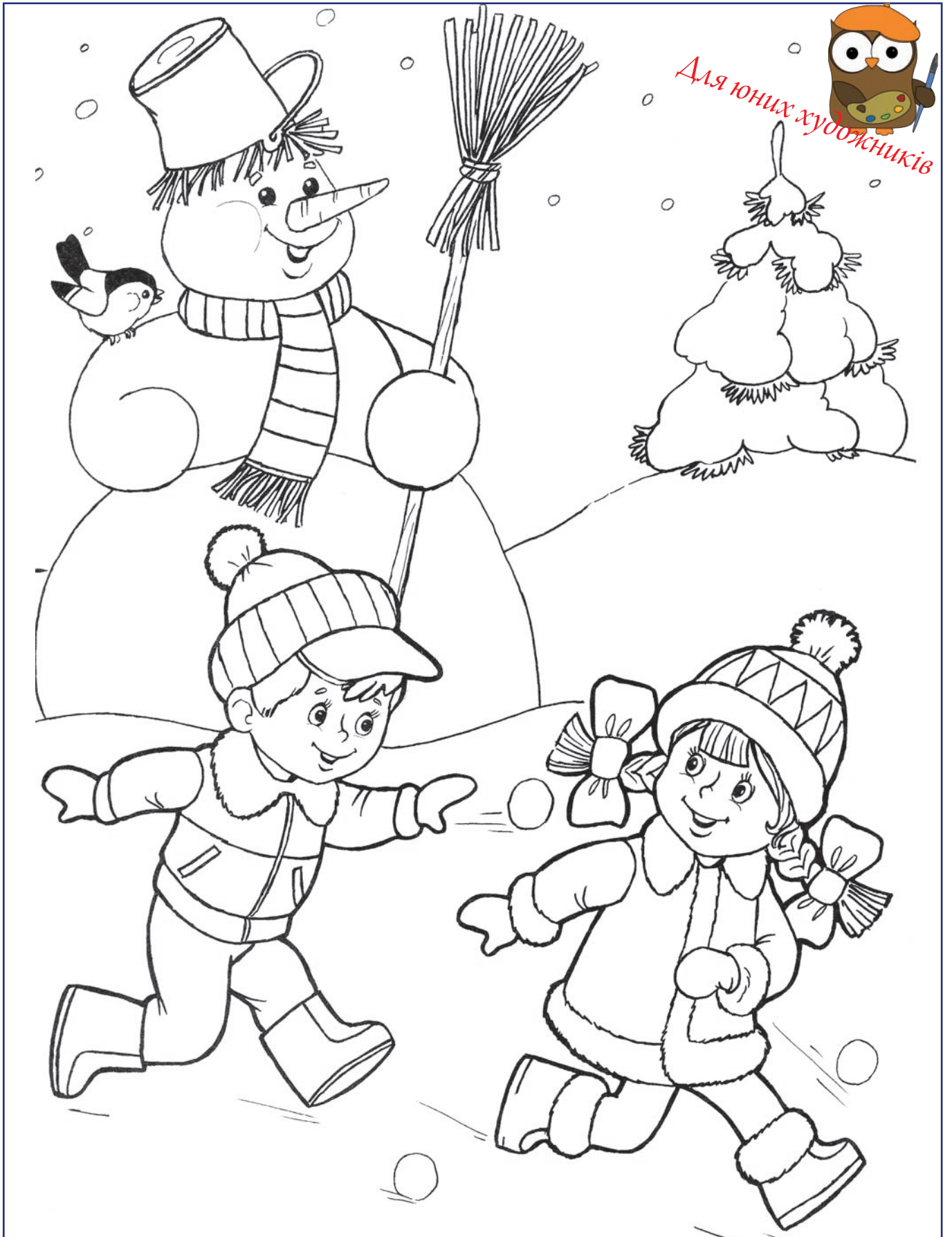
5. День народження святкують тільки діти, а чи й дорослі?

6. Чому день народження, як й інші свята, годиться відзначати?

Підготував І. Ребошанка

Для юних художників

Знайдіть 7 відмінностей.

Квадрат

по горизонталі й вертикалі

- 1. Резервуар. зев
- 2. Давай! лне
- 3. Корч, чагар. шлм

1	2	3
2		
3		

Склав
К. КУРЕЛЮК

Тішаємося нашими дітьми!

Дорогі діти!

Проминув зимний лютий. Ось і березень на порозі, швидко привітає вас. А там і весна радісна. Обновиться усе навкруги, пташки залиють бадьорим співом довкругність, загомонять голосно яркі потоки, зазеленіє ліс, запахнуть свіжою травичкою луки. Підсніжники, бриндушки, ряст покажуть свою красу, ваблячи працюючих бджілок. Повсюди браво запрацюють господарі. А ви, дорогі друзі, теж привітаєте теплу весну. За шкільною партою. Тож бажаємо вам нових успіхів, наснаги та весняного сміху.

Василь Даніел Русняк Георгей,
2,5 роки, с. Верхня Рівна

Едуард-Мануел Йойкалюк,
1,5 рік, с. Луг над Тисою

Алексія Лабіч,
2 роки, с. Луг над Тисою

Надійка Гавриш,
12 років, Італія